

საქმე № 231210019003037185

საქმე №28/8647-19

**თბილისის სააპელაციო სასამართლო
გ ა ნ ჩ ი ნ ე ბ ა
საქართველოს სახელით**

21 თებერვალი, 2020 წელი
თბილისი

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
მოსამართლე - მიხეილ გოგიშვილი
სხდომის მდივანი – ნატო გოგიშვილი**

აპელანტი - თ----- ლ-----
წარმომადგენელი- რ----- ვ-----ი

მოწინააღმდეგე მხარე _ შპს „კ----- X-----ი“
წარმომადგენელი - გ----- ჯ-----ე

დავის საგანი _ თანხის დაბრუნება

გასაჩივრებული გადაწყვეტილება _ ახალციხის რაიონული სასამართლოს ბორჯომის მაგისტრატი სასამართლოს 2019 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილება;

აპელანტ თ----- ლ-----ის მოთხოვნა – გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში და სააპელაციო სასამართლოს მიერ ახალი გადაწყვეტილების მიღებით სარჩელის დაკმაყოფილება

აღწერილობითი ნაწილი

1. ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფელ ს-----ში მდებარე 5474 კვ.მ ფართის არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთსა და მასზედ მდებარე შენობა-ნაგებობებზე (ს.კ. ნ-----) რეგისტრირებულია თ----- ლ-----ის და

სახელმწიფოს თანასაკუთრების უფლება, აქედან შენობის III-IV სართული, 966 კვ.მ. ეკუთვნის თ----- ლ-----ეს (პ/ნ-0-----), ხოლო სარდაფი - 945.71 კვ.მ. და I სართული - 480.24 კვ.მ. არის სახელმწიფოს საკუთრება.

2. 2017 წლის დეკემბერში თ----- ლ-----ეს და შპს „კ----- X-----ს“ შორის დაიდო ზეპირი გარიგება დავალების თაობაზე, რომლის ფარგლებშიც შპს „კ----- X-----ს“ უნდა გაეწია თ----- ლ-----ისათვის იურიდიული მომსახურება, რისთვისაც 2017 წლის 25 დეკემბერს თ----- ლ-----ემ შპს „კ----- X-----ს“ გადაურიცხა 5000 ლარი. აღნიშნული ხელშეკრულების შესაბამისად, 2017 წლის 25 და 26 დეკემბერს თ----- ლ-----ემ ა----- პ-----ის და ნ----- მ-----ის მიმართ შესაბამისად გასცა სანოტარო წესით დამოწმებული რწმუნებულებები, რომელთა საფუძველზეც ა----- პ-----ს და ნ----- მ-----ს მიენიჭათ უფლებამოსილება ეწარმოებინათ მარწმუნებლის საქმეები ადმინისტრაციულ ორგანოებში, ასევე ყველა ინსტანციის სასამართლოში.

3. დღეის მდგომარეობით, თ----- ლ-----ისა და სახელმწიფოს თანასაკუთრებაში არსებული ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფელ ს-----ში მდებარე უძრავი ქონება (ს.კ. ნ-----) არ არის გამიჯნული.

4. ახალციხის რაიონული სასამართლოს, ბორჯომის მაგისტრატ სასამართლოს სარჩელით მიმართა თ----- ლ-----ემ და შპს „კ----- X-----ის“ მიმართ ითხოვა ზეპირი შეთანხმებიდან გამომდინარე ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო 5000 ლარის დაბრუნება.

5. სარჩელის საფუძვლები:

5.1. მოსარჩელის განმარტებით, მოსარჩელე თ----- ლ-----ეს ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფელ ს-----ის ტერიტორიაზე (საკადასტრო კოდი - ნ-----) 2002 წლის 08 ივლისს ქონების მართვის ბორჯომის სამმართველოს მიერ საკუთრებაში გადაეცა სახაზინო საწარმო „სერვისი“-ს დაუმთავრებელი შენობის მე-3 და მე-4 სართულები - 966 კვ.მ, ხოლო სარდაფი და პირველი სართული დღესაც სახელმწიფოს საკუთრებაშია. შენობა მდებარეობს 5474.00 კვ.მ. მიწის ნაკვეთზე. აღნიშნული დარეგისტრირებულია საჯარო რეესტრში 2007 წლის 03 აპრილს. მოსარჩელემ ვერ მოახდინა თავისი საკუთრების გამიჯვნა სახელმწიფო საკუთრებისაგან და ვერ იყენებდა მას. ტერიტორია კი გამხდარი იყო საჭონლის სადგომად, რასაც სახელმწიფო არ აქცევდა ყურადღებას. აღნიშნული მიზეზების გამო, მოსარჩელემ მიმართა შპს „კ----- X-----ი“-ს დამფუძნებელს ნ----- მ-----ს, რომელთანაც დადო ზეპირი გარიგება, რომლის თანახმადაც მას თავისი ფირმის მეშვეობით უნდა გაეწია დახმარება და მოეხდინა მისი საკუთრების გამიჯვნა და დარეგისტრირება, ასევე გამიჯვნამდე მიმართავდა პოლიციას და აღკვეთავდა საჭონლის ტერიტორიაზე ყოფნას. აღნიშნულზე მოითხოვა 5000 ლარის გადახდა, რაზეც თ----- ლ-----ე დაეთანხმა. ნ----- მ-----მა მას ასევე შესთავაზა, რომ თუ

სურვილი ექნებოდა შეეძლო სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონებაც მისთვის ეყიდინებინა და ამაშიც მოითხოვა 5000 ლარი, რაც საქმის დამთავრების შემდეგ უნდა გადაეხადა მოსარჩელეს. თ----- ლ----- დაეთანხმა აღნიშნულ პირობას. 2017 წლის 25 დეკემბერს, შპს „კ----- X-----“-ს სახელზე 4 ქვითრით გადარიცხა 5000 ლარი, ნ----- მ-----მა კი ფაქტობრივად არაფერი გააკეთა, მხოლოდ წერილებით მიმართა სხვადასხვა უწყებებს, კერძოდ 2018 წლის 05 სექტემბერს სამცხე-ჯავახეთის საოლქო პროკურორს, საიდანაც 27 სექტემბერს მიიღო პასუხი, რომ მის უძრავ ქონებასთან დაკავშირებით გამოძიება არ მიმდინარეობდა და ასევე მ----- გ----- დახმარებით შეიტანა განცხადება ბორჯომის პოლიციაში, რათა მოსახლეობას ზემოაღნიშნულ ტერიტორიაზე არ შეეშვა საქონელი. ტერიტორია კლიტით ჩაიკეტა, მაგრამ პირუტყვი კვლავ დადის. მოსარჩელემ ნ----- მ-----ის ფირმას გადაუხადა 5000 ლარი იმიტომ, რომ მოეხდინა მისი უძრავი ქონების გამიჯვნა და საჯარო რეესტრში რეგისტრაცია. მან კი შეთანხმება არ შეასრულა და მიუხედავად რამდენჯერმე მასთან საუბრისა, არც ფულს უბრუნებს და აცხადებს, რომ აღნიშნული თანხის ფარგლებში, მან ყველაფერი გააკეთა.

6. მოპასუხის შპს „კ----- X-----ის“ შესაგებელი:

6.1. მოპასუხემ შპს „კ----- X-----“-ს წარმომადგენელმა ა----- პ-----მა სარჩელი არ ცნო და შესაგებელში მიუთითა, რომ შპს „კ----- X-----“-ს დამფუძნებელ ნ----- მ-----სა და მოსარჩელეს შორის დაიდო ზეპირი გარიგება, რომლის თანახმადაც საქმე გაიყო ორ ნაწილად: პირველი ნაწილი მოიცავდა მათი მხრიდან ქონების ეროვნულ სააგენტოში მიმდინარე საქმისწარმოებაში ჩართვას, ვინაიდან აღნიშნული უძრავი ქონება მოსახლეობას უკანონოდ ჰქონდა დაკავებული და იყენებდა საქონლის სადგომად, ამიტომ უნდა მიემართათ პოლიციისათვის განცხადებით, რათა მოეხდინათ მოსახლეობის მხრიდან მოსარჩელის საკუთრების უფლების განხორციელებაში ხელშეშლის აღკვეთა და გაეთავისუფლებინათ და გადაეცათ უკანონოდ დაკავებული ტერიტორია მისთვის, აღნიშნულის დახმარებაში მოსარჩელეს უნდა გადაეხადა 5000 ლარი, აღნიშნული თანხა მოსარჩელის მიერ გადახდილი იქნა. გარიგების მეორე ნაწილი მოიცავდა, უძრავი ქონების გამიჯვნის ნახაზისა და დასკვნის შედგენის და გამიჯვნის საკითხის დაყენებას შესაბამის სამსახურში, რაშიც მოსარჩელეს დამატებით უნდა გადაეხადა 5000 ლარი.

მოპასუხის მხრიდან მოხდა გარიგების პირობების შესრულება. მათ მიმართეს სხვადასხვა უწყებებს, ჩაერთნენ საქმისწარმოებაში, გაათავისუფლეს აღნიშნული ტერიტორია საქონლისგან და უკანონო ხელშეშლისგან, შეადგინეს უძრავი ქონების გამიჯვნის ნახაზები და შესაბამისი დასკვნა. პროკურატურიდან მიღებული ინფორმაციის შემდეგ კომპანიის

წარმომადგენლებმა წერილობით მიმართეს სააგენტოს და მოითხოვეს აღნიშნული ქონების რეალური გამიჯვნა, მაგრამ სააგენტომ წერილობით უარი უთხრა გამიჯვნაზე. ვინაიდან მოცემულ ქონებასთან დაკავშირებით გამოძიება არ მიმდინარეობდა, კ-----ს უკვე თავისუფლად შეეძლო სააგენტოს წინააღმდეგ სარჩელით მიემართა სასამართლოსთვის და მოეთხოვა ქონების რეალური გამიჯვნა, რაც მიღწევადი იყო და სასამართლოს გადაწყვეტილებით ქონებას გამიჯნავდნენ, ამისთვის მოამზადეს ქონების გამიჯვნის ნახაზი და დასკვნა, მაგრამ მას შემდეგ, რაც მათი დახმარებით პოლიციამ გაათავისუფლა მოსარჩელის კუთვნილი ტერიტორია და მოქალაქეებს აუკრძალა აღნიშნული ქონების უკანონო ხელყოფა, თ----- ლ-----ეს დაეკარგა გამიჯვნის ინტერესი და განაცხადა, რომ ამ ეტაპისთვის შეეჩერებინათ პროცედურა, რაც კომპანიის წარმომადგენლებმა შეასრულეს.

7. შპს „კ----- X-----მა“ შეგებებული სარჩელით მიმართა სასამართლოს და ითხოვა მოპასუხე თ----- ლ-----ეს შპს „კ----- X-----ი“-ს სასარგებლოდ დაეკისროს 5000 ლარის ანაზღაურება.

7.1. შეგებებული სარჩელის საფუძვლები:

ბორჯომის მუნიციპალიტეტის სოფელ ს-----ში მდებარე არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების 5474 კვ.მ. მიწის ნაკვეთი (ს/კ-6-----) და მასზე განთავსებული შენობა-ნაგებობა წარმოადგენს მოსარჩელე თ----- ლ-----ისა და სახელმწიფოს თანასაკუთრებას. 2017 წლის დეკემბრის თვეში, მოპასუხე თ----- ლ-----ემ მოსარჩელეს სთხოვა დახმარებოდა აღნიშნული შენობის გამიჯვნაში, მოსახლეობის მხრიდან შენობის სარგებლობაში ხელის შეშლის აღკვეთასა და უკანონო მფლობელობიდან გამოთხოვაში. შპს „კ----- X-----ი“-ს დამფუძნებელს ნ----- მ-----სა და მოსარჩელეს შორის დაიდო ზეპირი გარიგება შემდეგზე: ვინაიდან სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოში სამართლებრივი უზრუნველყოფის სამსახურში მიმდინარეობდა საქმისწარმოება საქმე გაიყო ორ ნაწილად: პირველი ნაწილი მოიცავდა მათი მხრიდან ზემოაღნიშნული საქმისწარმოებაში ჩართვას, ვინაიდან აღნიშნული უძრავი ქონება მოსახლეობას უკანონოდ ჰქონდა დაკავებული და იყენებდა საქონლის სადგომად, ამიტომ უნდა მიემართათ პოლიციისათვის განცხადებით, რათა მოეხდინათ მოსახლეობის მხრიდან მოსარჩელის საკუთრების უფლების განხორციელებაში ხელშეშლის აღკვეთა და გაეთავისუფლებინათ და გადაეცათ უკანონოდ დაკავებული ტერიტორია მისთვის, აღნიშნულში მოსარჩელეს უნდა გადაეხადა 5000 ლარი, აღნიშნული თანხა მოსარჩელის მიერ გადახდილი იქნა. გარიგების მეორე ნაწილი მოიცავდა, უძრავი ქონების გამიჯვნის ნახაზისა და დასკვნის შედგენის და გამიჯვნის საკითხის დაყენებას შესაბამის სამსახურში, რაშიც მოსარჩელეს დამატებით უნდა გადაეხადა 5000 ლარი. სოფელ ს-----ის მოსახლეობას, აღნიშნული უძრავი ქონების პირველი სართული და ეზო პირუტყვის სადგომად და საძოვრად ჰქონდა გადაქცეული, ამის გამო

მოსარჩელე ვერ იყენებდა შენობის მეორე და მესამე სართულზე მოწყობილ სასტუმროს. გარიგების შესაბამისად, მათ ადვოკატების მეშვეობით მიმართეს შსს ბორჯომის რაიონულ სამმართველოს და მოითხოვეს მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონების განთავისუფლება და ხელის შეშლის აღკვეთა, პარალელურად ჩაერთნენ ბორჯომის მუნიციპალიტეტის საკრებულოში დაწყებულ ადმინისტრაციულ წარმოებაში, რადგან მოქალაქეებმა მათ მუნიციპალიტეტში უჩივლეს. პოლიციის ჩარევის შედეგად, მათ გაათავისუფლეს უკანონოდ დაკავებული მოსარჩელის კუთვნილი უძრავი ქონება. პოლიციამ გააფრთხილა მოქალაქეები, რომ ხელი აღარ შეეშალათ მომავალში თ----- ლ-----ისათვის. ჭიშკარს დაადეს კლიტე და გასაღებები გადასცეს თ----- ლ-----ესა და სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს.

პარალელურად კომპანიის წარმომადგენლები ჩაერთნენ სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოს წარმოებაში არსებულ სამართლებრივი საქმის წარმოებაში, ახორციელებდნენ საქმესთან დაკავშირებულ კორესპონდენციებს, ასევე გამოითხოვეს საჭირო დოკუმენტაცია საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს არქივიდან და მიიღეს შესაბამისი პასუხები, აღმოჩნდა, რომ სააგენტომ პროკურატურას გადაუგზავნა თ----- ლ-----ის კუთვნილი წილის ნაწილში სარეგისტრაციო დოკუმენტაცია და მოითხოვეს თ----- ლ-----ის კუთვნილი წილის საკუთრების უფლებით რეგისტრაციასთან დაკავშირებით დოკუმენტაციის სავარაუდო გაყალბების ფაქტზე გამოძიების დაწყება, მათ მიერ მოპოვებული ინფორმაციის თანახმად დადგინდა, რომ აღნიშნულ ქონებასთან დაკავშირებით გამოძიება არ მიმდინარეობდა. პროკურატურიდან მიღებული ინფორმაციის შემდეგ, კომპანიის წარმომადგენლებმა წერილობით მიმართეს სააგენტოს და მოითხოვეს აღნიშნული ქონების რეალური გამიჯვნა, მაგრამ სააგენტომ წერილობით უარი უთხრა გამიჯვნაზე, ვინაიდან მოცემულ ქონებასთან დაკავშირებით გამოძიება არ მიმდინარეობდა, კ-----ს უკვე თავისუფლად შეეძლო სააგენტოს წინააღმდეგ სარჩელით მიემართა სასამართლოსთვის და მოეთხოვა ქონების რეალური გამიჯვნა, რაც მიღწევადი იყო და სასამართლოს გადაწყვეტილებით ქონებას გამიჯვნავდნენ, ამისთვის მოამზადეს ქონების გამიჯვნის ნახაზი და დასკვნა, მაგრამ მას შემდეგ, რაც მათი დახმარებით პოლიციამ გაათავისუფლა მოსარჩელის კუთვნილი ტერიტორია და მოქალაქეებს აუკრძალა აღნიშნული ქონების უკანონო ხელყოფა, თ----- ლ-----ეს დაეკარგა გამიჯვნის ინტერესი და განაცხადა, რომ ამ ეტაპისთვის შეეჩერებინათ პროცედურა, რაც კომპანიის წარმომადგენლებმა შეასრულეს. თ----- ლ-----ესა და კ-----ს შორის 2017 წლის დეკემბრის თვეში დადებული გარიგების პირობის ორივე ნაწილი მათი მხრიდან უკვე შესრულებულია, მაგრამ თ----- ლ-----ემ დაარღვია გარიგების პირობა და არ გადაიხდა გარიგებით შეთანხმებული თანხის მეორე ნაწილი - 5000 ლარი, რითაც მათ მიადგათ მატერიალური ზიანი, მართალია თ----- ლ-----ეს შეეძლო გადაეფიქრებინა ქონების გამიჯვნა და აღნიშნული მისი უფლებაა, მაგრამ ვინაიდან კომპანიის მხრიდან პირნათლად შესრულდა გარიგების

ყველა პირობა, მოპასუხე ვალდებულია აუნაზღაუროს მათ გარიგებით შეთანხმებული თანხა.

8. მოპასუხე თ----- ლ-----ის პოზიცია შეგებებულ სარჩელზე:

მოპასუხე თ----- ლ-----ემ სარჩელი არ ცნო და შესაგებელში მიუთითა, რომ მან მიმართა ფირმას რათა გაემიჯნა მისი კუთვნილი უძრავი ქონება სახელმწიფო საკუთრებისგან, რადგან სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოში მიმდინარეობდა საქმის წარმოება და ჭიანჭურდებოდა გამიჯვნა. ამასთან აუხსნა, რომ ტერიტორიაზე შედიოდა სოფლის საქონელი და აბინძურებდა ეზოს, გამიჯვნის შემთხვევაში კი მიხედავდა თავის საკუთრებას, მას არ სურდა სოფლის მოსახლეობასთან კონფლიქტში შესვლა, რადგან მათ იცოდნენ, რომ ტერიტორიის ნაწილი სახელმწიფო საკუთრება იყო. ნ----- მ-----მა მოითხოვა 5000 ლარი, ხოლო საქმის დამთავრების შემდეგ კი კიდევ 5000 ლარი. ნ----- მ-----ს მისთვის უნდა ჩაებარებინა საჯარო რეესტრში დარეგისტრირებული ამონაწერი. ნ----- მ-----მა შესთავაზა, რომ სანამ საქმეს მოაგვარებდა, პოლიციაში შეეტანათ განცხადება, რათა მოსახლეობას ტერიტორიაზე პირუტყვი არ შეეშვა, რაზეც თ----- ლ-----ე დაეთანხმა. ადვოკატ მ----- გ-----ძემ დააწერინა განცხადება და მასთან ერთად შეიტანა განცხადება პოლიციაში, პოლიციამ მოსახლეობა გააფრთხილა, მაგრამ ამას შედეგი არ მოჰყვა, რადგან იგივე მდომარეობაა ისევ.

თ----- ლ-----ის განმარტებით, მან ყველა საჭირო დოკუმენტი წარუდგინა ნ----- მ-----ს. მას უნდა მოეხდინა ქონების უმოკლეს ვადაში გამიჯვნა და მისთვის ჩაებარებინა გამიჯნული ქონების დარეგისტრირების ამონაწერი საჯარო რეესტრიდან და მიიღებდა კიდევ 5000 ლარს. მან ასევე განმარტა, რომ მათ შორის სიტყვიერი შეთანხმება მოხდა 2017 წლის დეკემბერში. გამიჯვნის საკითხი კ-----ს უნდა მოეგვარებინა უმოკლეს ვადაში, მაქსიმუმ 6 თვეში, რადგან ივლისში საკურორტო სეზონის დადგომისთანავე გამიჯვნა დამთავრებული უნდა ყოფილიყო.

9. ახალციხის რაიონული სასამართლოს, ბორჯომის მაგისტრატი სასამართლოს 2019 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილებით თ----- ლ-----ის სარჩელი შპს „კ----- X-----ი“-ს მიმართ, არ დაკმაყოფილდა. შპს „კ----- X-----ი“-ს შეგებებული სარჩელი თ----- ლ-----ის მიმართ არ დაკმაყოფილდა. (იხ.გადაწყვეტილება)

10. თ----- ლ-----ის სააპელაციო საჩივრის საფუძვლები:

10.1. აპელანტის განმარტებით, შეთანხმება ჰქონდა ნ----- მ-----თან, რადგან მხოლოდ მას იცნობდა, რომელსაც მისთვის არ უთქვამს, რომ უნდა მიემართა სასამართლოსთვის ქონების გამიჯვნისთვის. 2017 წლის 25 დეკემბერს 5000 ლარი ჩაურიცხა საკუთრების გამიჯვნისათვის, ხოლო 5000 ლარი უნდა მიეცა მას შემდეგ რაც შელავათიან ფასად შეასყიდდა

სახელმწიფო წილს, თუმცა ვერცერთი შეთანხმება ვერ შეასრულა. მას შემდეგ, რაც მოპასუხემ ვერ მოახდინა გამიჯვნა და თანხის დაბრუნებაზეც უარი უთხრა, მიმართა სასამართლოს თანხის დაბრუნების თაობაზე.

სამოტივაციო ნაწილი

11. სააპელაციო პალატა გაეცნო საქმის მასალებს, შეისწავლა სააპელაციო საჩივრის საფუძვლიანობა, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების კანონიერება და დასაბუთებულობა, მოისმინა მხარეთა მოსაზრებები და მიიჩნევს, რომ სააპელაციო საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს. შესაბამისად, ძალაში უნდა დარჩეს ახალციხის რაიონული სასამართლოს, ბორჯომის მაგისტრატი სასამართლოს 2019 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილება;

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 377-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო სასამართლო ამოწმებს გადაწყვეტილებას სააპელაციო საჩივრის ფარგლებში ფაქტობრივი და სამართლებრივი თვალსაზრისით. ამავე მუხლის მეორე ნაწილის შესაბამისად, სამართლებრივი თვალსაზრისით შემოწმებისას სასამართლო ხელმძღვანელობს 393-ე და 394-ე მუხლების მოთხოვნებით.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 386-ე მუხლის შესაბამისად, თუ სააპელაციო საჩივარი დასაშვებია და საქმე პირველი ინსტანციის სასამართლოს არ უბრუნდება, სააპელაციო სასამართლო თვითონ იღებს გადაწყვეტილებას საქმეზე. იგი თავისი განჩინებით უარს ამბობს სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე ან გასაჩივრებული გადაწყვეტილების შეცვლით იღებს ახალ გადაწყვეტილებას.

სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 390-ე მუხლის საფუძველზე სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება, რომლითაც საქმე ხელმეორედ არ წყდება არსებითად, მიიღება განჩინების ფორმით. განჩინება სამოტივაციო ნაწილის ნაცვლად უნდა შეიცავდეს მოკლე დასაბუთებას გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების ან უცვლელად დატოვების შესახებ.

12. პალატა იზიარებს და ეთანხმება პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნებს სადავო ფაქტობრივი გარემოებების დადგენისა და მოსარჩელის მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის მატერიალურ-სამართლებრივ წინაპირობებთან დაკავშირებით და დადგენილად მიიჩნევს საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე შემდეგ იურიდიულ ფაქტებს:

12.1. მხარეთა შორის არსებული ზეპირი ხელშეკრულების თანახმად შპს „კ----- X-----ს“ თ----- ლ-----ისათვის დავალების ფარგლებში უნდა განხორციელებინა შემდეგი მოქმედებები: ჩართულიყვნენ ქონების ეროვნული სააგენტოს წარმოებაში არსებული საქმის წარმოებაში; გამოეთხოვათ შესაბამისი დოკუმენტები; მოემზადებინათ საჭირო დოკუმენტაცია ქონების გამიჯვნისათვის, მათ შორის მიეღოთ შესაბამისი ექსპერტის დასკვნა; წარემართათ სასამართლოში საქმე ქონების გამიჯვნასთან დაკავშირებით; ასევე დამატებით აღმოეჩინათ დახმარება სოფლის მოსახლეობის მიერ უკანონოდ დაკავებული თ----- ლ-----ის კუთვნილი ქონების გათავისუფლებაში. აღნიშნული დავალების შესრულებაში თ----- ლ-----ეს შპს „კ----- X-----ისთვის“ უნდა გადაეხადა 5 000 ლარი, ამ თანხიდან კ-----ს უნდა გაეღო დავალების შესასრულებლად საჭირო ხარჯები. ქონების რეალურად გამიჯვნის შემდეგ კი თ----- ლ-----ეს შპს „კ----- X-----ისათვის“ დამატებით უნდა გადაეხადა 5 000 ლარი.

12.2. შპს „კ----- X-----ი“-ს წარმომადგენლებმა მიმართეს სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს თანასაკუთრებაში არსებული ქონების გამიჯვნის, ასევე თანასაკუთრებაში არსებული ქონების სახელმწიფო წილის შესყიდვის მოთხოვნით, ახორციელებდნენ საქმესთან დაკავშირებულ კორესპონდენციებს, გამოითხოვეს შესაბამისი დოკუმენტაციები და მიიღეს შესაბამისი პასუხები. ასევე ქონების გამიჯვნის მიზნით მომზადებული იქნა შესაბამისი დასკვნა, რომლის საფასური გადახდილი იქნა შპს „კ----- X-----ი“-ს მიერ თ----- ლ-----ისაგან ხელშეკრულების საფუძველზე მიღებული თანხიდან.

12.3. შპს „კ----- X-----ის“ მიერ დაქირავებული ადვოკატის დახმარებით თ----- ლ-----ის მიერ ბორჯომის რაიონულ სამმართველოში შეტანილი იქნა განცხადება თ----- ლ-----ის კუთვნილი უძრავი ქონების სოფლის მოსახლეობის მიერ უკანონოდ დაკავების თაობაზე, რის შედეგადაც ქონება გამონთავისუფლებული იქნა და გადაეცა თ----- ლ-----ესა და სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს, როგორც ქონების თანამესაკუთრეს.

12.4. სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოდან მიღებული იქნა უარი ქონების გამიჯვნის თაობაზე, რის გამოც შპს „კ----- X-----ი“-ს წარმომადგენლებმა შესთავაზეს თ----- ლ-----ეს ქონების გამიჯვნის მოთხოვნით სასამართლოსათვის მიმართვა, თუმცა თ----- ლ-----ემ უარი განაცხადა და შეწყვიტა შპს „კ----- X-----თან“ დადებული ხელშეკრულება.

ამდენად, პალატა დადგენილად მიიჩნევს, რომ მხარეთა შორის არსებული ზეპირი შეთანხმების შესაბამისად მოსარჩელეს/აპელანტს სურდა ქონების გამიჯვნა, რაშიც შეთანხმებისამებრ გადაიხადა 5000 ლარი, ხოლო ქონების რეალურად გაყოფის შემდეგ უნდა გადაეხადა დამატებით 5000 ლარი

სახელმწიფო ქონების წილის გამოსყიდვისთვის. აღნიშნული შეთანხმების ფარგლებში უდავოა, რომ შპს „კ----- X-----ი“-ს წარმომადგენლებმა სახელმწიფო ქონების ეროვნულ სააგენტოს თანასაკუთრებაში არსებული ქონების გამიჯვნასთან დაკავშირებით განახორციელეს სხვადასხვა სამართლებრივი ქმედებები (იხ. განჩინების 12.2-12.3 პუნქტები), თუმცა საბოლოოდ შესრულება ვერ განხორციელდა მარწმუნებლის მიერ ხელშეკრულების შეწყვეტის გამო.

ყოველი კონკრეტული სამოქალაქო საქმის გადაწყვეტა სასამართლოში დაკავშირებულია გარკვეული ფაქტების დადგენასთან. ფაქტების დადგენის აუცილებლობა განპირობებულია იმით, რომ სასამართლო იხილავს და წყვეტს მხარეთა შორის წარმოშობილ დავებს, რომლებიც სამართლით რეგულირებული ურთიერთობებიდან წარმოიშობიან. სამართლებრივი ურთიერთობა კი, როგორც ეს ცნობილია, შეიძლება აღმოცენდეს, განვითარდეს ან შეწყდეს მხოლოდ იურიდიული ფაქტების საფუძველზე. სწორედ მტკიცების ტვირთსა და მის სწორ განაწილებაზე დამოკიდებული დასაბუთებული და კანონიერი გადაწყვეტილების მიღება. ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის მე-6 მუხლით გათვალისწინებული სამართლიანი სასამართლოს უფლების რეალიზება უმეტესწილად დამოკიდებულია და გულისხმობს სასამართლოს მიერ დასაბუთებული, მტკიცებულებათა შეჯერების საფუძველზე მიღებული გადაწყვეტილების მიღებას. მტკიცების ტვირთის როლი განსაკუთრებით ვლინდება სამოქალაქო სამართალწარმოებაში, სადაც მხარეთა ნების ავტონომიას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება. შესაძლებელია მხარის მოთხოვნა საფუძვლიანი იყოს, მაგრამ შეუძლებელია მხარემ მიიღოს თავისი სასარგებლო გადაწყვეტილება, თუ ვერ დაამტკიცებს თავის სასარგებლო გარემოებებს საპროცესო სამართლით დადგენილი წესით. ამიტომაც, ერთ-ერთ მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს მტკიცების ტვირთის სწორი გადანაწილება მოდავე მხარეებს შორის.

სსსკ-ის მე-3 მუხლის მიხედვით მხარეები იწყებენ საქმის წარმოებას სასამართლოში, ამ კოდექსში ჩამოყალიბებული წესების შესაბამისად, სარჩელის ან განცხადების შეტანის გზით. ისინი განსაზღვრავენ დავის საგანს და თვითონვე იღებენ გადაწყვეტილებას სარჩელის (განცხადების) შეტანის შესახებ. მხარეებს შეუძლიათ საქმის წარმოება მორიგებით დაამთავრონ. მოსარჩელეს შეუძლია უარი თქვას სარჩელზე, ხოლო მოპასუხეს – ცნოს სარჩელი. ამავე კოდექსის მე-4 მუხლის მიხედვით სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული შესაგებლენი, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ

მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. მტკიცების ტვირთზე მითითებას აკეთებს სსსკ-ის 102-ე მუხლის პირველი ნაწილი, რომლის მიხედვითაც თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. მოსარჩელემ უნდა ამტკიცოს ის გარემოებები, რომლებზედაც დაფუძნებულია სასარჩელო მოთხოვნა, ხოლო მოპასუხემ გარემოებები, რომლებსაც მისი შესაგებელი ემყარება. მტკიცების ტვირთი - ესაა სამოქალაქო სამართალწარმოებაში საქმის სწორედ გადაწყვეტისათვის მნიშვნელოვანი ფაქტების დამტკიცების მოვალეობის დაკისრება მხარეებზე, რომლის შესრულება უზრუნველყოფილია მატერიალურ-სამართლებრივი თვალსაზრისით არახელსაყრელი გადაწყვეტილების გამოტანით იმ მხარის მიმართ, რომელმაც ეს მოვალეობა არ (ვერ) შეასრულა. მხარეთა მტკიცებითი საქმიანობის საბოლოო მიზანი - ესაა სასამართლოს დარწმუნება საქმის სწორად გადაწყვეტისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობაში. სასამართლოს დაურწმუნებლობა კი, მხარისათვის არახელსაყრელ შედეგს იწვევს. მტკიცების ტვირთი დამოკიდებულია არა მხარის როლზე პროცესში, არამედ მოთხოვნის საფუძველზე. ის ვინც ითხოვს ვალდებულების შესრულებას, უნდა დაამტკიცოს მოთხოვნის საფუძვლის არსებობა არა მხოლოდ მაშინ, როდესაც იგი ითხოვს თავისი მოთხოვნის შესრულებას, ან აღიარებას, არამედ მაშინაც, როდესაც იგი თავს იცავს მოწინააღმდეგე მხარის ნეგატიური აღიარებითი სარჩელისაგან (მოთხოვნისაგან). მოსარჩელემ, როგორც წესი, უნდა დაამტკიცოს ყველა გარემოება, რომელიც წარმოადგენს მოთხოვნის წარმოშობის საფუძველს, ხოლო მოპასუხემ კი - ყველა გარემოება, რომელიც წარმოადგენს მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველს (იხ. ჰაინ ბიოლინგი, ლადო ჭანტურია, სამოქალაქო საქმეებზე გადაწყვეტილებათა მიღების მეთოდика, თბ., 2003, გვ.64). (სუსგ ას-1242-2018)

მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელე თ----- ლ-----ე შპს „კ----- X-----ი“-სათვის თანხის დაკისრებას მოითხოვს იმ საფუძველით, რომ მოპასუხე მხარეს ზეპირი შეთანხმებით ნაკისრი ვალდებულება არ შეუსრულებია, თუმცა მის მიერ საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის მე-4, 102-ე მუხლების შესაბამისად, მისი მტკიცების საგანში შემავალი გარემოების დამადასტურებლად არანაირი მტკიცებულება არ იქნა წარმოდგენილი, ხოლო მტკიცების ტვირთის შებრუნების პირობებში პალატა მიუთითებს რომ მოპასუხემ წარმოდგენილი მტკიცებულებებით დაადასტურა მხარეთა შეთანხმებით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულება, აღნიშნული გარემოება კი, სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საკმარისი წინაპირობაა.

გარდა აღნიშნულისა, პალატა განმარტავს, რომ სამოქალაქო კოდექსის 69-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად გარიგება შეიძლება დაიდოს ზეპირად ან წერილობითი ფორმით. ამავე კოდექსის 709-ე მუხლის თანახმად, დავალების

ხელშეკრულებით რწმუნებული ვალდებულია შეასრულოს მისთვის დავალებული (მინდობილი) ერთი ან რამდენიმე მოქმედება მარწმუნებლის სახელითა და ხარჯზე, ხოლო 710-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მარწმუნებელი ვალდებულია გადაუხადოს რწმუნებულს გასამრჯელო მხოლოდ ხელშეკრულებით ან კანონით გათვალისწინებულ შემთხვევებში. მეორე ნაწილის თანახმად კი, გასამრჯელო ჩაითვლება უსიტყვოდ შეთანხმებულად, თუ გარემოებათა მიხედვით მოქმედების შესრულება მხოლოდ გასამრჯელოთი არის მოსალოდნელი. ამავე კოდექსის 717-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, მარწმუნებელმა უნდა აუნაზღაუროს რწმუნებულს მინდობილი მოქმედების შესასრულებლად გაწეული აუცილებელი ხარჯები. ამ მუხლის მე-2 და მე-3 ნაწილების თანახმად, ამ მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით მოთხოვნა არ არსებობს, თუ ხარჯები გასამრჯელოთი უნდა დაიფაროს და რწმუნებულს შეუძლია მოსთხოვოს მარწმუნებელს ავანსი იმ ხარჯებისათვის, რომლებიც მას უნდა აუნაზღაუროდეს.

საკასაციო სასამართლო ერთ-ერთ საქმეში ას-1125-2019 მიუთითებს ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილებით დადგენილ სტანდარტს, რომელმაც არაერთ საქმეზე აღნიშნა შემდეგი: „როგორც წესი, მართლმსაჯულების განხორციელება დაკავშირებულია სასამართლო ხარჯებთან და სასამართლოსგარეშე ხარჯებთან... ამგვარი ხარჯების ოდენობა უნდა განისაზღვროს მხარის მიერ სასამართლოში წარდგენილი ფაქტობრივად გაწეული ხარჯების ოდენობის დამადასტურებელი მტკიცებულებების საფუძველზე. ამგვარი მტკიცებულების არარსებობის შემთხვევაში, სასამართლოს მხარის მოთხოვნის საფუძველზე თვითონაც შეუძლია გონივრულ ფარგლებში განსაზღვროს დახმარებისათვის გაწეული ხარჯების ოდენობა, თუკი აშკარაა, რომ პირის უფლების დარღვევის აღკვეთის მიზნით ხარჯი გაღებულია (იხ. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება „პინკოვა და პინკი ჩეხეთის რესპუბლიკის წინააღმდეგ“). სასამართლომ მხარეს ხარჯების ანაზღაურება უნდა დააკისროს მხოლოდ იმდენით, რამდენითაც ისინი რეალურად და საჭიროებისამებრ გაიღეს სამოქალაქო უფლების დარღვევის აღკვეთის მიზნით (იხ. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს გადაწყვეტილება „ასანიძე საქართველოს წინააღმდეგ“). ამდენად, სასამართლომ ხარჯების განსაზღვრისას მხარე სამართლიანად უნდა დააკმაყოფილოს.

პალატა განმარტავს, რომ როდესაც ირკვევა მხარეთა შორის სასყიდლიანი დავალების ხელშეკრულების არსებობა, რომლის ფარგლებშიც მარწმუნებელს მომსახურების ხარჯის გადახდის ვალდებულება აქვს ნაკისრი, დავალების შესრულების შემთხვევაში, რწმუნებულის მიმართ წარმოშობს ვალდებულებას სამოქალაქო კოდექსის 709-710-ე მუხლების საფუძველზე. პალატას მიაჩნია, რომ შპს „კ----- X-----ის“ მხრიდან ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულება შესრულდა ჯეროვნად, ხოლო დავალების საბოლოოდ

შესრულება ვერ განხორციელდა მარშმუნიტების მიერ ხელშეკრულების შეწყვეტის გამო. ვინაიდან მხარეთა შორის დადებული ზეპირი ხელშეკრულების საგნად განისაზღვრა თ----- ლ-----ისა და სახელმწიფო საკუთრებაში არსებული ქონების გამიჯვნა და აღნიშნულთან დაკავშირებით ყველა საჭირო მოქმედებების შესრულება. პალატა იზიარებს პირველი ინსტანციის სასამართლოს დასკვნას, რომ დავალების ფარგლებში მიღებული თანხა - 5000 ლარი, მხარეთა შორის მომსახურებისათვის გათვალისწინებული გასამრჯელოს და კომპანიის მიერ გაწეული ხარჯებისა და შესრულებული სამუშაოს გათვალისწინებით, არის ადეკვატური.

ზემოაღნიშნულის საფუძველზე, პალატა მიიჩნევს, რომ სააპელაციო საჩივარში მითითებული გარემოებები არ ქმნის სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 393-ე და 394-ე მუხლებით გათვალისწინებულ შემადგენლობას და გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმების პროცესუალურ-სამართლებრივ საფუძვლებს, შესაბამისად, პალატა ეთანხმება გასაჩივრებულ გადაწყვეტილებას და ასკვნის, რომ იგი უცვლელად უნდა იქნეს დატოვებული.

13. საპროცესო ხარჯები

აპელანტის მიერ ბიუჯეტში გადახდილი სახელმწიფო ბაჟი ანაზღაურებას არ ექვემდებარება საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის შესაბამისად;

სარეზოლუციო ნაწილი

სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატამ

დაადგინა:

1. თ----- ლ-----ის სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდეს.
2. უცვლელად დარჩეს ახალციხის რაიონული სასამართლოს ბორჯომის მაგისტრატი სასამართლოს 2019 წლის 29 აგვისტოს გადაწყვეტილება;
3. განჩინება, შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს უზენაეს სასამართლოში მისი სარეზოლუციო ნაწილის მე-4 პუნქტით გათვალისწინებული წესების დაცვით დასაბუთებული განჩინების ასლის ჩაბარებიდან 21 დღის ვადაში, თბილისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატაში საკასაციო საჩივრის წარდგენის გზით.
4. განჩინების გასაჩივრების მსურველი მხარე, თუ ის ესწრება განჩინების გამოცხადებას ან მისთვის ცნობილია განჩინების გამოცხადების თარიღი, ვალდებულია, განჩინების სარეზოლუციო ნაწილის გამოცხადებიდან არა უადრეს მე-20 და არა უგვიანეს 30-ე დღისა, გამოცხადდეს თბილისის

სააპელაციო სასამართლოში და ჩაიბაროს განჩინების ასლი. წინააღმდეგ შემთხვევაში გასაჩივრების ვადის ათვლა დაიწყება განჩინების გამოცხადებიდან 30-ე დღეს. ამ ვადის გაგრძელება და აღდგენა დაუშვებელია.

მოსამართლე:

მიხეილ გოგიშვილი